

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 29. august 2024
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Lukas Alexander Schomacker
Sagsnr.: 2024-11019
Dok.: 3413103

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AS-AT fra Folketingets Retsudvalg

Samrådsspørgsmål AS:

Vil ministeren redegøre for, hvad han agter at gøre for at standse ulovligt salg og misbrug af smertestillende receptmedicin (opioider) til børn, unge og voksne, og hvorfor der ikke er handlet før? Der henvises til, at det er justitsministerens eget parti, som har bestredet justitsministerposten siden 2019, og at daværende justitsminister, Nick Hækkerup, allerede i 2021 tilkendegav, at man vil se på lovændringer, uden at der er sket noget siden, jf. "Morfin-byen: Fredericiaerfaringer kan føre til stramning af straffeloven", Elbobladet, 29. november 2021.

Samrådsspørgsmål AT:

Vil ministeren redegøre for, hvorfor notatet fra de retsmedicinske institutter, som konkluderer, at opioider er den farligste gruppe af stoffer i Danmark, først blev offentliggjort den 4. april 2024 på trods af, at notatet har været klart siden juni 2023? Herunder bedes ministeren også redegøre for forløbet op til offentliggørelsen af notatet, og hvordan det gik til, at offentliggørelsen faldt sammen med statsministerens besøg på misbrugscenter Omega. Der henvises til artiklen "Nu vurderes opioider som de farligste stoffer i Danmark: Emil blev 'hooked' på få uger", dr.dk, den 4. april 2024.

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Mai Mercado (KF), Betina Kastbjerg (DD), Steffen Larsen (LA), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Zenia Stampe (RV) og Torsten Gejl (ALT).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for spørgsmålene.

Jeg har set frem til dagens samråd, hvor vi har mulighed for at diskutere et vigtigt og alvorligt emne – nemlig børn og unges misbrug af opioider.

Det er et emne, der ligger mig meget på sinde, og som jeg ser på med stor bekymring. Og jeg ved, at der også er mange af jer, der står med den samme bekymring.

Hvis vi skeler til USA, kan vi se, hvor galt det kan risikere at gå, hvis vi ikke gør noget. Det er noget af et skrækscenarie – mere end 80.000 døde i 2021.

Det skal ikke ske i Danmark. Lige nu har vi langt fra amerikanske tilstande. Heldigvis. Derfor har vi stadig tid til at sætte ind og vende udviklingen.

Men advarselsslamperne blinker. Og vi skal handle for at undgå at komme i en lignende situation. Der er brug for andet og mere end halve løsninger – der er brug for en bred tilgang, der kommer hele vejen rundt, og som også går på tværs af ressortområder.

Det er netop det arbejde, regeringen er i gang med. Vi arbejder grundigt og fokuseret med at udarbejde en række initiativer målrettet børn og unges misbrug af opioider, der skal sætte ind på flere områder.

Det vender jeg tilbage til senere.

Jeg vil dog starte med at sige lidt om, hvordan tendenserne på området ser ud.

[Udviklingen i Danmark]

Noget tyder desværre på, at tilgængeligheden af opioider bliver stadig større, og at der er en mindre stigning i antallet, der misbruger opioider.

En kortlægning fra SSP-Samrådet fra juni 2023 viser, at 15 ud af de 63 responderende kommuner oplever en stigning i misbruget hos børn og unge.

Samtidig viser tal fra Sundhedsstyrelsen, at flere unge bliver indlagt akut med opioidforgiftning, og omkring halvdelen af alle narkotikaforgiftningsrelaterede dødsfald kan formodentligt henføres til opioid-forgiftning.

Sundhedsstyrelsen vurderer på baggrund af de foreliggende data, at der på landsplan ses en lille stigning i opioidmisbruget. Der er dog ikke tale om en opioid-krise

i Europa, som svarer til den, vi aktuelt ser i USA. Heldigvis.

Sundhedsstyrelsen er generelt bekymret for børn og unges brug af illegale stoffer, herunder opioider. Sundhedsstyrelsen vurderer, at der er grund til at følge udviklingen tæt, da man er bekymret for en øget tilgængelighed af illegale opioider.

Noget tyder nemlig på, at opioider er alt for nemme at få fat på, blandt andet via sociale medier, hvor børn og unge har en stor del af deres sociale liv.

Vi har også set eksempler på, at man kan gå ind i kiosker og købe opioider uden problemer – også som helt ung.

Det er en bekymrende udvikling.

[Regeringens udspil]

Regeringen er optaget af udviklingen på området, og hvordan vi kommer den til livs. Det er kommuner, politi, civilsamfund og forældre også.

Og det ved jeg, at I også er.

De initiativer, som vi i regeringen arbejder med, handler blandt andet om, hvordan vi kan sætte ind med mere forebyggelse og oplysning, så vi undgår, at vores børn og

unge bliver fanget i et misbrug. Vi vil også skærpe straffen for besiddelse og salg af ulovlige opioider.

Det bliver altså en bred pakke, og jeg forventer, at regeringen kan præsentere de samlede initiativer meget snart. Jeg forstår godt, at spørgerne er optaget af, *hvornår* regeringens initiativer er klar. Det er jeg også selv. Men når man arbejder på tværs af flere forskellige ministerier og myndigheder, tager ting ofte længere tid, end man som politiker kunne ønske sig.

Jeg vil dog gerne her i dag løfte sløret for et par af de konkrete initiativer, vi arbejder med på mit eget område.

For det første vil vi skærpe straffen for besiddelse og salg af ulovlige opioider. Derudover vil vi lave en målrettet skærpelse af straffen for personer, der videreoverdrager euforiserende stoffer via sociale medier og i detailforretninger, f.eks. kiosker.

Det vil vi i erkendelsen af, at handlen med euforiserende stoffer ikke kun sker på gadehjørner eller i nattelivet.

Den sker også på sociale medier. Blandt andet viser den løbende mediedækning af udfordringerne med børn og unges misbrug af opioider, at en del af det ulovlige salg sker via sms, sociale medier samt på krypterede applikationer og platforme, og at stofferne ofte leveres hjem til køberne.

Den type kriminalitet, hvor man via nettet gør narkotika let tilgængeligt for børn og unge, er nødt til at få hårdere konsekvenser.

Som en anden ting vil vi skærpe kursen over for folk, der sælger opioider fra en kiosk. De skal simpelthen ikke have lov til at drive kiosk.

Igen ja – det er indgribende at få frataget retten til at drive kiosk, men efter min mening har der været for mange ekstrachancer, selvom man er trådt ved siden af.

Det mener jeg, at tiden er inde til at gøre op med.

Som noget tredje og helt nyt vil vi give politiet bedre muligheder for at beslaglægge pushernes ”narkobiler” med henblik på konfiskation. Og det skal ikke kun gælde for opioider, men for al narkotika.

I min optik hører køretøjer, der understøtter den ulovlige handel med euforiserende stoffer til børn og unge, ikke hjemme på de danske veje. Det er et nyt og markant skridt, men for mig at se er der ikke nogen vej udenom.

Det er blot nogle af de initiativer, vi forventer at komme med.

[Den sundhedsfaglige vurdering]

Jeg vil nu bevæge mig over til den del af spørgsmålet, der handler om den sundhedsfaglige vurdering af skadevirkning og farlighed af euforiserende stoffer.

Vurderingen blev bestilt af Justitsministeriet den 3. februar 2023 med henblik på, at ministeriet sammen med relevante myndigheder kunne foretage et fagligt eftersyn af straffniveauerne for forskellige euforiserende stoffer.

Vurderingen skulle indeholde en gennemgang af en række mere almindeligt forekommende euforiserende stoffer, herunder amfetamin, ecstasy, heroin, kokain, MDMA, metamfetamin og morfin.

I lyset af omtalen af børn og unges misbrug af receptpligtig smertestillende medicin i foråret 2023 anmodede Justitsministeriet i marts 2023 de retsmedicinske institutter om, at vurderingen blev udvidet til at omfatte flere typer af opioider.

Justitsministeriet modtog vurderingen den 28. juni 2023. Vurderingen viser helt overordnet, at farligheden af opioiderne – heroin, morfin, oxycodon, tramadol, fentanyl og metadon – er meget høj. Det skyldes en høj risiko for afhængighed og høj risiko for alvorlig eller dødelig forgiftning.

Så vidt *indholdet* af vurderingen. Så ønsker spørgerne at drøfte *processen* omkring vurderingen, og lad mig i den henseende slå én ting fast med det samme: Justitsmini-

steriet har i en række folketingsbesvarelser oplyst, at ministeriet havde modtaget den omtalte vurdering. Det er sket flere gange, både i december sidste år og i januar i år, som svar på spørgsmål stillet af en af spørgerne bag samrådet [Mai Mercado].

Jeg har således aldrig lagt skjul på, at vurderingen var kommet. Og hvis Folketinget havde bedt om den, ville jeg naturligvis have sendt den til Folketinget.

Vurderingen blev offentliggjort den 4. april 2024. Konklusionerne fremgik af medierne i forbindelse med et besøg hos Omega, et kommunalt tilbud målrettet misbrugere, i Greve den 4. april 2024.

Og det er helt rigtigt, at besøget på misbrugscenteret Omega var en anledning til at tale – også med medier – om, hvad vurderingen viser.

Det er der intet odiøst i.

Det er – og var – heller ikke nogen hemmelighed, at misbrug af opioider er meget farligt. Det har jeg understreget ved adskillige lejligheder, og det er velbeskrevet i offentligheden.

Justitsministeriet har i forbindelse med de tidligere nævnte folketingsbesvarelser oplyst, at vurderingen ville indgå i overvejelserne omkring straffniveauet for ulovlige opioider.

Det er et arbejde, der fortsat er i gang, og som skal munde ud i et lovforslag, der kan fremsættes for Folketinget i den kommende samling. Her vil vi så – på baggrund af vurderingen – få lejlighed til at diskutere, om strafniveauet ligger rigtigt for ulovlige opioider.

Og bare for at være helt tydelig omkring min egen holdning – det synes jeg ikke, det gør nu. Der skal straffes hårdere.

[Afrunding]

Afslutningsvis vil jeg blot sige tak for jeres interesse for det her problem, som jeg også ser på med meget stor alvor.

Misbrug af opioider må ikke få fodfæste blandt vores unge mennesker. Derfor er vi nødt til at vende udviklingen, og det har vi heldigvis stadig mulighed for.

Regeringen arbejder intenst for at færdiggøre og præsentere udspillet, som jeg har løftet lidt af sløret for i dag.

Jeg forstår godt jeres utålmodighed med et så vigtigt og alvorligt emne. Den utålmodighed deler jeg også selv, men som jeg også indledte med at sige; der er brug for andet og mere end halve løsninger.

Tak for ordet.